

Meditsiinidoktor Tiina Stelmach

Tiina Talvik – TÜ lastekliinik

3. märtsil 2006 kaitses TÜ arstiteaduskonna nõukogu ees meditsiinidoktori väitekirja Tiina Stelmach. Väitekirja teema oli „Epidemiology of cerebral palsy and unfavourable neurodevelopmental outcome based on child population of Tartu city and county, in Estonia: prevalence, clinical features and risk factors“ („Laste tserebraalparalüüsi ja ebasoodsa arengutulemuse epidemioloogia Eestis Tartu linna ja maakonna näitel: levimus, kliinilised vormid ja riskitegurid“). Töö juhendaja oli prof Tiina Talvik, oponent prof Matti Iivanainen Helsingi Ülikoolist.

Töö koosnes kahest osast: esimeses osas uuriti Tartu linna ja maakonna lapsi, kel oli levimuspäeval 31.01.2000 laste tserebraalparalüüsi kinnitatud diagnoos ($n = 158$). Ante- ja perinataalsete riskitegurite uurimiseks tehti juhukontrolluuring. Lõplikku ana-

lüüsi hõlmati 153 haiget ja 268 kontrollrühma last (115 triaadi: juht + 2 kontrolli; 38 paari: juht + 1 kontroll). Teises osas uuriti ajavahemikul 01.10.1998–31.03.1999 sündinud 828 lapsest moodustunud sünnikohorti. Laste arengut hinnati 2. eluaasta vanuses ning selgitati ante- ja perinataalsete riskitegurite osatähtsust võrdlevalt tervetel ja arenguhäirega lastel.

Laste tserebraalparalüüsi levimus Tartu linna ja maakonna 0–15aastastel lastel oli 5,9 juhtu 1000 lapse kohta (kõigi raskusastmete arvestuses). Levimuspäeval oli Tartu linnas ja maakonnas 158 tserebraalse paralüüsi diagnoosiga last vanuses 1–15 aastat. Enam levinud motoorikahäire oli spastiline diplegia (72,2%-l).

Tähtsamad antenataalsed riskitegurid olid enneaegsus, ähvardav raseduse katkemine, arteriaalne hüpertensioon emal, preeklampsia, loote üsisene kasvupeetus ja ema äge respiratoorne haigestumine raseduse ajal. Tähtsaim intranataalne tegur oli äge hüpoksiaepisood sünnitegevuse käigus. Tähtsaimad vastsündinu seisundiga seotud riskitegurid olid Apgari hinne ≤ 7 esimesel ja viiendal eluminutil, Apgari hinne ≤ 4 esimesel eluminutil, hüpoksilis-isheemiline entsefalopaatia (HIE), respiratoorne distresssündroom ja abistava hingamise vajadus neonataalperioodis.

Tiina Stelmach on lõpetanud Tartu Ülikooli arstiteaduskonna 1985. aastal. Ta on olnud pikka aega TÜ Kliinikumi lastekliiniku rehabilitatsiooniosakonna juhataja.

Tiina.Talvik@kliinikum.ee